

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	6MCdo/1/2015
Identifikačné číslo spisu:	8812203791
Dátum vydania rozhodnutia:	29.06.2016
Meno a priezvisko:	JUDr. Rudolf Čirč
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2016:8812203791.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobkyne EOS KSI Česká republika, s. r. o., so sídlom v Prahe, Novodvorská 994/138, Česká republika, IČO: 25 117 483, zastúpenej splnomocnenkyňou TOMÁŠ KUŠNÍR, s. r. o., so sídlom v Bratislave, Pajštúnska 5, v mene ktorej koná ako konateľ advokát Mgr. Tomáš Kušník, proti žalovanej U. M., bývajúcej vo X. nad Z., Y. XXX/X, t. č. na neznámom mieste, zastúpenej opatrovníčkou U. V., zamestnankyňou Okresného súdu Humenné, za účasti vedľajšieho účastníka na strane žalovanej Združenie na ochranu občana spotrebiteľa HOOS, so sídlom v Prešove, Nám. Legionárov 5, o zaplatenie 209 632,45 Kč s prísl., vedenej na Okresnom súde Vranov nad Topľou pod sp. zn. 10C/116/2012, o mimoriadnom dovolaní generálneho prokurátora Slovenskej republiky proti rozsudku Okresného súdu Vranov nad Topľou z 12. februára 2013 č. k. 10C/116/2012-126 a proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 5. novembra 2013 sp. zn. 21Co/79/2013, takto

rozhodol:

Mimoriadne dovolanie o d m i e t a.

Žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

Žalobou podanou na Okresnom súde Vranov nad Topľou dňa 2. apríla 2012 sa žalobkyňa domáhala voči žalovanej zaplatenia 209 632,45 Kč s prísl. predstavujúcej nesplatený úver poskytnutý žalovanej na základe zmluvy o úvere z 8. marca 2007.

Okresný súd Vranov nad Topľou (ďalej len „okresný súd“ alebo „súd prvého stupňa“ alebo prvostupňový súd“) rozsudkom z 12. februára 2013 č. k. 10C/116/2012-126 žalobu zamietol. Zamietnutie žaloby odôvodnil premlčaním uplatneného nároku v dôsledku námietky premlčania vznesenej opatrovníkom žalovanej, resp. aj vedľajším účastníkom. Uviedol, že splatnosť uplatneného nároku nastala dňom 31. marca 2012 a trojročná premlčacia doba v zmysle príslušných ustanovení Občianskeho zákonníka uplynula dňa 31. marca 2011. Posudzovanie dĺžky premlčacej doby podľa Občianskeho zákonníka odôvodnil tým, že zmluva o úvere bola nepochybne spotrebiteľskou zmluvou a aplikácia občianskeho zákonníka bola na prospech žalovanej ako spotrebiteľa.

Krajský súd v Prešove (ďalej aj „krajský súd“ alebo „odvolací súd“) na odvolanie žalobkyne rozsudkom z 5. novembra 2013 sp. zn. 21Co/79/2013 rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil. Potvrdenie prvostupňového rozsudku odôvodnil jeho vecnou správnosťou stotožňujúc sa aj s jeho odôvodnením. Na doplnenie uviedol, že úverová zmluva je síce absolútnym obchodom, na ktorý dopadajú ustanovenia Obchodného zákonníka, ale ako spotrebiteľská zmluva je regulovaná aj osobitnou právnou úpravou a ustanoveniami Občianskeho zákonníka. Výslovil názor, že v prípade duplicitnej právnej úpravy rovnakých inštitútov je potrebné aplikovať občianskoprávnú úpravu, ktorá nezhoršuje postavenie spotrebiteľa, ale je pre neho výhodnejšia.

Na základe podnetu žalobkyne podal proti uvedeným rozsudkom okresného i krajského súdu mimoriadne dovolanie generálny prokurátor Slovenskej republiky. Navrhol, aby dovolací súd oba rozsudky zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie. Dovolanie odôvodnil nesprávnym právnym posúdením veci nestotožňujúc sa so závermi súdov v základnom konaní (ďalej len „súdy“), že dĺžku premľacej doby bolo potrebné posudzovať podľa ustanovení Občianskeho zákonníka. Uviedol, že úprava premľania nie je úpravou, ktorá smeruje k ochrane spotrebiteľa, a že odlišne stanovená dĺžka premľacej doby v Občianskom zákonníku (trojročná) a v Obchodnom zákonníku (štvorročná) je len výsledkom rôznych legislatívnych procesov, z ktorých však žiadny nesmeruje k ochrane slabšej strany (spotrebiteľa). Posudzovanie dĺžky premľacej doby podľa Občianskeho zákonníka by bolo možné považovať za výhodu len v prípade, že spotrebiteľ je v postavení dlžníka.

Žalobkyňa ani žalovaná sa k mimoriadnemu dovolaniu nevyjadrili.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) príslušný na rozhodnutie o mimoriadnom dovolaní podľa § 10a ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „O. s. p.“), predovšetkým skúmal splnenie podmienok pre podanie mimoriadneho dovolania generálnym prokurátorom Slovenskej republiky v zmysle § 243e ods. 1 O. s. p., a to v prvom rade podmienku, či generálnym prokurátorom uplatnený dovolací dôvod, t. j. nesprávne právne posúdenie veci, sa týka takeého porušenia zákona, ktoré aktuálna judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) považuje za zjavné pochybenie pri aplikácii hmotného práva majúce povahu zásadnej vady, ktorú možno akceptovať ako dôvod pre zrušenie právoplatných rozhodnutí za účelom jej nápravy. Dospel pritom k záveru, že táto podmienka nie je splnená.

Podľa § 243e ods. 1 O. s. p. ak generálny prokurátor na základe podnetu účastníka konania, osoby dotknutej rozhodnutím súdu alebo osoby poškodenej rozhodnutím súdu zistí, že právoplatným rozhodnutím súdu bol porušený zákon (§ 243f O. s. p.), a ak to vyžaduje ochrana práv a zákonom chránených záujmov fyzických osôb, právnických osôb alebo štátu a túto ochranu nie je možné dosiahnuť inými právnymi prostriedkami, podá proti takémuto rozhodnutiu súdu mimoriadne dovolanie. Podľa § 243f ods. 1 O. s. p. mimoriadnym dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie súdu za podmienok uvedených v § 243e, ak a/ v konaní došlo k vadám uvedeným v § 237, b/ konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, c/ rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 243f ods. 1 O. s. p.).

Z judikatúry ESLP vyplýva, že systém opravných prostriedkov zakotvený v právnom poriadku zmluvnej strany Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „Dohovor“) musí byť v súlade s požiadavkami čl. 6 Dohovoru. ESLP v rámci svojej rozhodovacej praxe už viackrát konštatoval porušenie čl. 6 Dohovoru vtedy, keď k nariadeniu opätovného preskúmania veci došlo výlučne z dôvodu existencie odlišného právneho posúdenia veci oproti právnomu názoru vnútroštátnych súdov, ktoré vec s konečnou platnosťou prerokovali a meritorne rozhodli (porovnaj *Roseltrans proti Rusku* z roku 2005). Opakovane tiež zdôraznil, že v záujme právnej istoty by právoplatné rozsudky mali vo všeobecnosti zostať nedotknuté a k ich zrušeniu by malo dochádzať iba pre účely nápravy zásadných vád [viď napríklad *Abdullayev proti Rusku* (rozsudok z roku 2010)], resp. závažných pochybení [viď *Sutyazhnik proti Rusku* (rozsudok z roku 2009)]. Za takú vadu alebo pochybenie však nemožno v žiadnom prípade považovať to, že na predmet konania existujú dva odlišné právne názory.

Zároveň EŠLP opakovane dospel - na základe sčasti odlišných úvah - aj k názoru, že k porušeniu čl. 6 Dohovoru dochádza tiež vtedy, ak je právoplatné a záväzné rozhodnutie súdu zrušené v rámci mimoriadneho prieskumu, ktorý presadil subjekt odlišný od účastníkov konania, len na úvahe ktorého bolo posúdenie vhodnosti alebo potreby podania mimoriadneho opravného prostriedku iniciujúceho tento mimoriadny prieskum (viď napríklad rozhodnutia EŠLP vo veci Kutepov a Anikeyenko proti Rusku z roku 2005 a vo veci Tripon proti Rumunsku (rozsudok z roku 2008). Inštitút veľmi podobný mimoriadnemu dovolaniu upravenému v Občianskom súdnom poriadku bol predmetom skúmania EŠLP vo veci Tripon proti Rumunsku (rozsudok z roku 2008). V tomto rozhodnutí EŠLP konštatoval, že v skúmanom prípade prokurátor nekonal na základe vlastnej iniciatívy, ale konal na základe žiadosti jednej zo strán sporu. EŠLP zásah prokurátora do takéhoto súkromnoprávneho súdneho konania označil za prirážajúci faktor, pretože, hoci tento štátny úradník konal na základe podnetu účastníka súdneho konania, podanie mimoriadneho dovolania bolo ponechané výlučne na voľnej úvahe prokurátora. EŠLP v danej veci preto dospel k záveru, že zrušenie dotknutého právoplatného a záväzného rozhodnutia porušilo sťažovateľovo právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru.

Aj aktuálne rozhodnutia EŠLP z 9. júna 2015 vydané vo veciach proti Slovenskej republike (DRAFT-OVA, a. s., PSMA, s. r. o. a COMPCAR, s. r. o.) pripomínajú význam a obsah princípov rovnosti zbraní a princípov právnej istoty, s ktorými bezprostredne súvisí otázka záväznosti, nezrušiteľnosti a dôveryhodnosti právoplatných súdnych rozhodnutí, ktoré boli napadnuté z iniciatívy generálneho prokurátora vyjadrenej podaním mimoriadneho dovolania. Zdôrazňujú, že judikatúra EŠLP akceptuje ako dôvod pre zrušenie právoplatných rozhodnutí, a teda pre výnimočný odklon od princípu právnej istoty, nastolenej právoplatným rozhodnutím, v prospech princípu spravodlivej ochrany práv, len tzv. zásadné vady, za ktoré považuje justičné omyly alebo závažné vady súdneho konania, zneužitie právomoci, zjavné pochybenia pri aplikácii hmotného práva alebo akékoľvek iné závažné dôvody vyplývajúce zo záujmov spravodlivosti.

S prihliadnutím na vyššie uvedenú judikatúru EŠLP treba ustanovenie § 243e ods. 1 O. s. p. vykladať reštriktívne, t. j. tak, že podmienka prípustnosti mimoriadneho dovolania generálneho prokurátora spočívajúca v jeho tvrdení, že právoplatným rozhodnutím bol porušený zákon, je splnená len vtedy, ak ide o závažné vady súdneho konania alebo zjavné pochybenia pri aplikácii hmotného práva, t. j. napr. ak ide o svojvoľné alebo neudržateľné právne závery, alebo pochybenia takej intenzity, ktoré vyžadujú uprednostnenie spravodlivej ochrany práv pred princípom právnej istoty nastolenej právoplatným rozhodnutím. Preto nestačí, aby generálny prokurátor odôvodňoval ním podané mimoriadne dovolanie akýmkoľvek porušením zákona, ale je potrebné, aby namietal závažné vady súdneho konania alebo zjavné pochybenia pri aplikácii práva majúce charakter tzv. zásadných vád.

V preskúmvanej veci je z obsahu mimoriadneho dovolania zrejmé, že ním generálny prokurátor prezentoval svoj odlišný právny názor na otázku, či dĺžka premĺčacej doby v preskúmvanej veci má byť posudzovaná podľa ustanovení Občianskeho zákonníka alebo podľa ustanovení Obchodného zákonníka, a tým polemizoval s právnymi závermi súdov v tejto otázke. Keďže takáto polemika sa javí len ako ďalšie odvolanie prezentujúci iný právny názor, a netýka sa tzv. zásadných vád (podstata ktorých bola vysvetlená už vyššie), nebola podľa názoru dovolacieho súdu splnená podmienka prípustnosti mimoriadneho dovolania spočívajúca v tvrdení a odôvodňovaní tzv. zásadných vád aplikácie práva.

So zreteľom na uvedené najvyšší súd odmietol mimoriadne dovolanie generálneho prokurátora ako procesne neprípustné (§ 243i ods. 2 O. s. p. v spojení s ustanoveniami § 243b ods. 5 O. s. p. a § 218 ods. 1 písm. c/ O. s. p.).

O náhrade trov dovolacieho konania rozhodol podľa § 146 ods. 1 písm. c/ O. s. p. (s použitím analógie) v spojení s § 243b ods. 5 O. s. p., keď neboli dané dôvody pre použitie odseku 2 tohto ustanovenia, pretože žalovanej v súvislosti s dovolacím konaním žiadne trovy nevznikli.

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.